

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС (протокол № 11/ 25.04.2024)

Приета от КС (протокол № 7/ 11.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МЕЖДУНАРОДЕН АГРОБИЗНЕС“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Гургана Славова)

2.
(гл. ас. д-р Дамян Кирчев)

Ръководител катедра:

Катедра „Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Международен агробизнес“ позволява на студентите да получат познания за същността и особеностите във функционирането на международния агробизнес, както и за особеностите и инструментите на аграрната политика на страните в ЕС и света. Дисциплината запознава с дейността на световните организации свързани със аграрната сфера, като Организация по прехрана и земеделие, Световна търговска организация, особеностите на международната търговия с аграрни стоки, Общата селскостопанска политика на ЕС, програма за развитие на селските райони и външнотърговската политика на страните. На база на тази изборна дисциплина, студентите ще могат да реализират познанията си в областта на международната търговия на страната ни със страни от ЕС или други страни по света, за да реализират успешно външнотърговски сделки. Чрез нея, те придобиват знания за търговските преговори и сключването на външнотърговски сделки, условията по сделките, технологията за осъществяване и необходимите документи.

Формирайки знания в областта на международните икономически отношения, учебната дисциплина дава възможности на студентите да работят свободно в сферата на международния бизнес с аграрни стоки. Дисциплината поставя основни базисни познания за общата селскостопанска политика на ЕС и Американската земеделска политика. Чрез нея студентите се запознават за първи път с програмите на ЕС и по конкретно програма за развитие на селските райони и оперативна програма за морско дело и рибарство. Дисциплината е подходяща за всички студенти които искат да придобият по-широкоспектърна култура в областта на международните пазари и развитието на аграрния бизнес, като цяло. Тя е базисна за разработването на дипломни работи с такава насоченост. В нея студентите се запознават за първи път и с транснационалните корпорации в аграрния бизнес, като част от тях работят в последствие като техни регионални представители. Освен това с настоящата дисциплина, студентите се запознават с възможностите за първична и вторична преработка на селскостопанската продукция, с отглеждането на различни видове растения и животни, както и с производство и търговия в световен аспект на преработени от тях суровини и готови продукти. Всичко това формира в студентите бакалаври гражданска, предприемаческа и културна **компетентности**. Предприемаческата компетентност е свързана със способността им да изготвят предприемачески бизнес планове свързани с различни произвеждани от аграрния сектор продукти, както и с възможността им в бъдеще да планират свои самостоятелен бизнес базиран на различни форми и начини за реализация на своята аграрна дейност. Дисциплината формира и граждански компетентности свързани с умението за вземане на правилни решения и опазване на околната среда, както и използване на географските райони подходящи за отглеждане и развитие на конкретни растения и животни в страната. Освен това тя запознава студентите с различни нормативни изисквания за провеждане и осъществяване на търговски сделки, както в България, така също в ЕС и много други страни в света. Това определя и развитие на културна осведоменост на студентите, пряко свързана с познания на местни, национални, европейски и световни програми и наредби за развитие на аграрния бизнес. Дисциплината е изходна, както за разработване на дипломни работи, така също и за пряко приложение на придобитите знания и умения в практиката. Тя кореспондира с всички технологични, организационни и управленски дисциплини, преподавани в катедра „Аграрна икономика“. Затова с успех

можем да кажем, че е интердисциплинарна с нея допирни точки и знания се придобиват в областта на растениевъдство, животновъдство, хранително-вкусова промишленост, околна среда, екология, география и др.. Дисциплината осигурява и стимулира придобиването на по-широкопрофилна подготовка с хибриден характер, постигната като резултат от извършени научни изследвания на екипа лектори в областите на други професионални направления като растениевъдство, международни пазари, предприемачество, микро и макроикономика, туризъм, дигитализация, транснационални компании и лидерство, което дава възможност на студентите да придобият специфични знания и компетенции от професионални направления извън икономиката и управлението.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ И СТРУКТУРА НА МЕЖДУНАРОДНИЯ АГРОБИЗНЕС		2	2	
1.1.	Същност на международния агробизнес.			
1.2.	Структура на международния агробизнес.			
1.3.	Международните икономически отношения в аграрната сфера.			
1.4.	Международните пазари на селскостопанска продукция.			
ТЕМА 2. ВЪЗНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА СВЕТОВНОТО СТОПАНСТВО		2	2	
2.1.	Възникване и развитие на световното стопанство.			
2.2.	Център и периферия на световното стопанство.			
ТЕМА 3. ВЪНШНОТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА				
3.1.	Същност и особености външнотърговска политика			
3.2.	Свободна търговия и ползите от нея.			
ТЕМА 4. АГРАРНАТА ПОЛИТИКА НА СЪВРЕМЕННИЯ ЕТАП В СТРАНИТЕ ОТ СВЕТА.		2	2	
4.1.	Същност, предмет и цели на аграрната политика.			
4.2.	Регионални особености на аграрната политика.			
4.3.	Видове политики в аграрната сфера.			
4.4	Особености на аграрното производство и причини за правителствена намеса			
4.5.	Национални аграрни политики и международна търговия.			
ТЕМА 5. ИНСТРУМЕНТИ НА АГРАРНАТА ПОЛИТИКА		2	2	
5.1.	Инструменти на аграрната политика за поддържане на цените.			
5.2.	Инструменти на аграрната политика за намесата на пазари за фактори на производство.			
5.3.	Инструменти на аграрната политика за директно поддържане на доходите и ограничаване на предлагането.			
ТЕМА 6. МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И СЪГЛАШЕНИЯ В АГРАРНАТА СФЕРА.		2	2	
6.1	Световни организации в аграрната сфера.			

6.2	Международни асоциации и съглашения.			
6.3	Международни търговски конвенции и кодекси.			
ТЕМА 7. ПРОДОВОЛСТВЕНА ПОЛИТИКА				
7.1.	Фермерски проблем. Концепция за разрешаване.			
7.2.	Същност и значение на продоволствената политика. Роля на ФАО.			
7.3.	Продоволствена сигурност.			
ТЕМА 8. МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ С АГРАРНИ ПРОДУКТИ		2	2	
8.1.	Участници в международната търговия с аграрни продукти.			
8.2.	Етапи в осъществяването на международната търговия.			
8.3.	Организация и посредници в международната търговия.			
ТЕМА 9. ТЪРГОВСКИ ПРЕГОВОРИ В МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ С АГРАРНИ СТОКИ.		2	2	
9.1.	Същност на търговските преговори			
9.2.	Технология на търговските преговори.			
9.3.	Стратегии в търговските преговори			
ТЕМА 10. ТРАНСНАЦИОНАЛНИ КООПЕРАЦИИ В АГРАРНИЯ БИЗНЕС		6	6	
10.1	Същност, възникване и развитие на ТНК. Роля във външнотърговските сделки в аграрния бизнес.			
10.2	Предмет на външнотърговския договори на ТНК в аграрния бизнес			
10.3	Изпълнение на външнотърговски договори за покупко-продажба от страна на ТНК в аграрния бизнес			
ТЕМА 11. УСЛОВИЯ НА ВЪНШНОТЪРГОВСКИЯ ДОГОВОР		2	2	
11.1	Условие за количеството на стоките.			
11.2	Условие за качеството на стоките.			
11.3	Условия за цената и общата стойност на доставката.			
11.4	Условие за опаковката, етикетировката и маркировката на стоката.			
11.5	Условие за срока на доставка на стоката.			
11.6	Транспортни условия на сделката по покупко-продажба.			
11.7	Условие за количественото и качествено предаване и приемане на стоката.			
ТЕМА 12. ОРГАНИЗИРАНИ ПАЗАРИ В МЕЖДУНАРОДНИЯ АГРОБИЗНЕС		6	6	
12.1	Същност, видове и механизми на действие на организирани пазари			
12.2	Характер и вид на стоковите организирани пазари			
12.3	Икономически интереси и цели на организаторите и участниците			
12.4	Институционализация и правен статут на организирани пазари			

12.5	Позиция на преките участници в търговската дейност на организираните международни пазари			
12.6	Видове сделки които се сключват на тържища, борси и аукциони			
ТЕМА 13. МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ С АГРАРНИ СТОКИ		2	2	
13.1	Износ и внос на плодове			
13.2	Износ и внос на зеленчуци			
13.3	Износ и внос на зърнено-житни култури			
13.4	Износ и внос на маслодайни култури			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Решаване на практически казуси	1	10
1.2.	Разработване на курсов проект	1	40
1.3.	Презентация и защита на курсов проект	1	10
Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит		60
Общо за сесийното оценяване:			
Общо за всички форми на контрол:			120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Илиев, И. и др. Външнотърговска политика. “Стено”, Варна, 2004
2. Трендафилов, Р. Аграрна политика, “Болид”, Стара загора, 2001
3. Цонева, М. Аграрна политика, “Тракия-М”, С. 2001

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Даскалов, П. Св. Масларов, Външна търговия – техника на плащанията, Princeps, Варна, 1994
2. Илиев, И. и др. Международна икономика, Стено, Варна, 2001
3. Каракашева, Л. Б. Маркова, Фирмен външнотърговски бизнес, ИК”Призма”, С.1996
4. Каракашева, Л. Външнотърговски операции, С. 1995

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

5. Каракашева, Л. Международните сделки по покупко-продажба, Princeps, Варна, 1994
6. Киречев, Д. „Технологии в растениевъдството”, ИУ-Варна, 2012
7. Костов, Д. Международна търговия, PSSA, С. 1996
8. Костов, Д. Ръководство за упражнения по международна търговия, PSSA, С. 1996
9. Коцев, К. Износ на селскостопанска продукция, ЕККО, С. 1992
10. Савов, С. Световно стопанство, С. 1995
11. Сираков, Сл. Методи на пазарно-ценови проучвания във външната търговия, С., ТУ, 1991
12. Славова, Г. « Производство на пшеница в света и ЕС през последното десетилетие», сп. „Агроном”, бр. 2, март 2015
13. Славова, Г.»Производство на ориз в света» "Управление и устойчиво развитие", списание на лесотехнически университет, 2015
14. Славова, Г., Производство на царевица в Европа, България и света, възможности и тенденции на развитие» сп. «Известия» на съюза на учените-Варна, Серия икономически науки, 2015
15. Славова, Г., Дучева, Т. Производство на лавандула в България и Франция през последното десетилетие: икономически възможности и перспективи. Управление и устойчиво развитие, София: Лесотехнически университет , 70, 2018, 95 - 101.
16. Трендафилов, Р. А.Симова, Агротаркетинг, С. 2001
17. Branch, A. Export practice and management, Chapman&Nall, London, 1994
18. Slavova, G., Ivanova, P., Apricot Production in Bulgaria, Opportunities for Organic Production and Comparison with Other Main Producing Countries in the World, Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series, Varna : Union of Scientists - Varna, 11, 2022, 3, 139-147
19. Slavova, G., Georgieva, V. World Production of Coffee Imports and Exports in Europe, Bulgaria and USA. Trakia Journal of Sciences. Scientific Serial Published by Trakia University. Social Science, Stara Zagora : Trakia University, 17, 2019, Suppl. 1, 619 - 626.
20. Slavova, G. Global and domestic Bulgarian production of cocoa and chocolate articles for the period 2013 - 2016. Trakia journal of Sciences, 15, 2017, 1, 10 - 17.
21. www.fao.org- ФАО-основен сайт на световната организация по прехрана и земеделие
22. www.mzgar.government.bg- официален сайт на Министерство на земеделието на Република България
23. www.worldbank.org –Официален сайт на световната банка